

Ігор Шейгас — мисливствознавець, зоолог, розробник засад ведення мисливського господарства

Ігор Загороднюк

Національний науково-природничий музей НАН України (Київ)
e-mail: zoozag@ukr.net; orcid: 0000-0002-0523-133X

ZAGORODNIUK, I. Igor Sheihas, a game expert, zoologist, and developer of principles of game management. — An essay on I. Sheihas, game expert, mammalogist, and ecologist who leads the game management sector of the Steppe branch of the Ukrainian Research Institute of Forestry and Agroforestry (Oleshky). The majority of his works are related to the game fauna, its monitoring and analysis of factors in the development of game farms, both negative and contributing factors. He has authored of many scientific articles on game fauna monitoring and two manuals — ‘Book of the Hunter’ (1998) and ‘Gamekeeper’s Guide’ (2010). He is one of the key figures in the development of new standards in game management and monitoring.

Біографічні деталі

Ігор Миколайович Шейгас народився 19 червня 1953 р. у м. Володимир Волинської обл. Випускник лісогосподарського факультету УСГА 1981 р. Трудову діяльність почав 11.09.1981 старшим майстром Селезівського лісництва Поліського заповідника, де працював до 1985 р., звідки перейшов наук. сп. у Поліську агролісомеліоративну наук.-досл. станцію (Житомир). Кандидат с.г. наук з 1990 р.; із 1991 р. — с.н.с. Степового філіалу Українського НДІ лісового господарства та агролісомеліорації (Олешки, УкрНДІЛГА). Із близько 2000 р. і дотепер — керівник та головний виконавець науково-практичної тематики сектору мисливствознавства Степового філіалу.

Його наукові публікації афілійовані від Поліського природного заповідника (1986–1989), Барановського лісгоспу Житомирської обл. (1989) і присвячені Поліссю, а вже 1992–1994 рр. публікації стосуються регіону Нижнього Дніпра та мисливського господарства України в цілому, що пов’язано з переїздом до Олешків. Фактично протягом останніх 30-ти років дослідник працює в Олешках.

Рис. 1. Ігор Миколайович Шейгас на одній з акцій Олешківського районного краєзнавчого музею (фото зі сторінки у FaceBook <https://bit.ly/30GcyW9>)

Ключові наукові доробки

Найперші праці стосувалися хижих Полісся (напр.: Шейгас 1986) та оцінок оптимальної щільності копитних у лісових екосистемах (напр.: Крапивний *et al.* 1989). Дисертацію (канд. с.-г. наук) захистив 1990 р. за темою «Підвищення стійкості лісових насаджень Українського Полісся в умовах регулювання щільності населення лося». 1998 року вийшла «Книга мисливця» (Шадура *et al.* 1998). Інтерес до оleshківського центру сформувався одночасно з його реорганізацією 1993 р., коли на його базі створили науково-дослідне мисливське господарство «Нижньодніпровське».

У рамках тематики Степового філіалу «вивчалася фактична та визначалася оптимальна чисельність диких тварин у Держлісфонді...; розроблялася стратегія ... управління популяціями основних видів дичини в умовах лісогосподарського виробництва. ... Вивчалися закономірності формування популяцій ... великих хижих звірів ... та заходи щодо попередження їхнього негативного впливу на продуктивність мисливського господарства. Досліджувалася динаміка популяцій, живлення та міграційна поведінка інтродукованих і реінтродукованих мисливських тварин. ... розроблено кілька варіантів Концепції розвитку мисливського господарства у країні» (Шейгас 2021: с. 143).

Період ключових публікацій охоплює 1989–2020 рр. Серед помітних доробків останніх 20-ти років — аналіз біотехнічних заходів задля зменшення впливу негативних чинників на мисливську фауну (Шейгас & Гунчак 2002), опис регіональних особливостей обліку мисливських тварин у загальній системі інвентаризації теріофауни (Шейгас 2002) та перспектив розвитку мисливського господарства України у період реформування галузі (Шейгас & Гудзь 2006); обґрунтування потреб довготривалого моніторингу мисливської фауни (Шейгас & Гудзь 2008), аналіз ефективності ведення лісомисливського господарства з урахуванням обмежувальних факторів впливу на популяції мисливських видів (Шейгас 2013), розробка стратегії селекційного відбору в популяціях ратичних острова Джарилгача (Шейгас *et al.* 2018), характеристика дії обмежувальних чинників на стан мисливського ресурсу України (Шейгас 2021). Серед важливих прикладних доробків — книга «Порадник егера» (Шейгас *et al.* 2018). Профіль дослідника в Google Scholar ($h = 4$, явно неповний): [user=q1rgmnIAAAAJ](https://scholar.google.com/citations?user=q1rgmnIAAAAJ).

Рис. 2. Ігор Шейгас оглядає погризи бобрів. Фото з сайту «Новий день», інтерв'ю «Бобровий рай на Херсонщині» <https://bit.ly/3oLokae> 26.10.2019.

Мислиствознавство — одна з найскладніших галузей природничого знання, яка поєднує зоологію, екологію, біотехнію, лісознавство, степознавство та концепти раціонального природокористування, включно з ідеями сталого розвитку суспільства. Усе це є характерною системою знань, поглядів і доробків І. М. Шейгаса.

Чесноти, захоплення, суспільна робота, відзнаки

Науковець є автором і ключовим виконавцем багатьох згаданих розробок Степового філіалу УкрНДІЛГА. Член науково-технічної ради Всеукраїнської асоціації мисливців і користувачів мисливських угідь, створеної у вересні 2018 р. Серед захоплень — дачна ділянка та полювання.

Завжди займає активну життєву позицію, зокрема й щодо раціонального природокористування. Одна з них викладена на сайті «Відкритий ліс» (2021; <https://bit.ly/3CDaLP4>) в інтерв'ю про хворобливі дискусії в суспільстві щодо внесення лося до Червоної книги, думку фахівців про потреби моніторингу та бездіяльність влади на тлі невиправданого піару «зоозахисників».

Література

- Кропивний, О. П., О. О. Ткаченко, І. М. Шейгас. 1989. Кормова ємність угідь і оптимальна щільність оленевих у рівнинних лісах УРСР. *Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість*. Київ, № 2: 21–28.
- Шадура, М. В., І. М. Шейгас, М. С. Гунчак, А. М. Шадура, М. О. Мироненко. 1998. *Книга мисливця*. Держкомлісгосп, Голов. упр. мислив. госп-ва. Атлас, Львів, 1–179.
- Шейгас, І. Н. 1986. Особенности биологии волка в Полесском заповеднике. *IV съезда Всесоюзного териологического общества. Тезисы докладов. Том 3*. Москва, 58–59.
- Шейгас, І. М., М. С. Гунчак. 2002. Біотехнічні заходи зменшення впливу негативних чинників на мисливську фауну. *Лісівництво і агролісомеліорація (Харків)*, **100**: 4–12.
- Шейгас, І. М. 2002. Регіональні особливості обліків чисельності основних видів мисливських тварин у загальній системі інвентаризації теріофауни. *Лісівництво і агролісомеліорація*, **102**: 106–112.
- Шейгас, І. М., І. М. Гудзь. 2006. Особливості та перспективи розвитку мисливського господарства України у період реформування галузі. *Науковий вісник НЛТУ України*, **16** (3): 47–52.
- Шейгас, І. М., І. М. Гудзь. 2008. Основні напрями моніторингу стану популяцій основних видів мисливської фауни. *Лісівництво і агролісомеліорація*, **113**: 218–224.
- Шейгас, І. М., М. В. Шадура, А. М. Шадура, М. С. Гунчак, М. І. Шейгас. 2010. *Порадник єгера*. Нове слово, Харків, 1–190. ISBN 978-617-568-017-3
- Шейгас, І. М. 2013. Ефективність ведення лісомисливського господарства як результат дії лімітуючих факторів впливу на стан мисливського ресурсу. *Науковий вісник НЛТУ України*, **23** (6): 328–332.
- Шейгас, І. М., І. Т. Гулик, С. К. Семенюк. 2018. Стратегія селекційного відбору в популяціях рослинодільних диких ссавців острова Джарилгач. *Соціальні та екологічні технології*. Матеріали X міжнародної конференції. Колор Принт, Мелітополь, 182–184.
- Шейгас, І. М. 2021. Характеристика дії лімітуючих факторів на стан мисливського ресурсу України. *Theriologia Ukrainica*, **21**: 141–151. <http://doi.org/10.15407/TU2113>

ЗАГОРОДНЮК, І. Ігор Шейгас — мисливствознавець, зоолог, розробник засад ведення мисливського господарства. — Огляд відомостей про мисливствознавця, теріолога та еколога, що керує сектором мисливствознавства Степового філіалу Українського НДІ лісового господарства та агролісомеліорації (Олешки). Переважна кількість розробок стосується мисливської фауни, її моніторингу та аналізу чинників розвитку мисливських господарств, як негативних, так і факторів сприяння. Є автором значної кількості наукових статей на теми моніторингу мисливської фауни та двох посібників — «Книга мисливця» (1998) та «Довідник єгера» (2010). Одна з ключових персон у розробці нових стандартів ведення мисливських господарств та моніторингу мисливської фауни.